

INFORMACIÓ TÈCNICA

Centre de Capacitació i Experiències Agràries de Maó (Menorca)

LA GALLINA DE MENORCA (IV): CRIA I RECRIA.

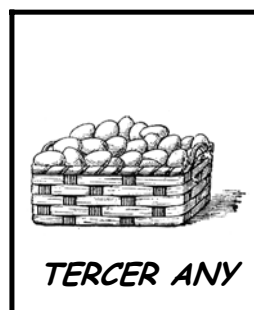
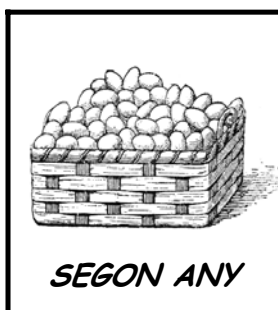
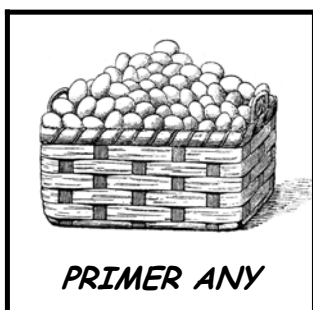
INTRODUCCIÓ. La gallina menorquina és una raça lleugera de tipus mediterrani amb una bona aptitud per a la producció d'ous, però aquesta bona aptitud, com totes les gallines, la conserva durant un temps limitat.

Si es considera que la vida mitjana d'una gallina és de 6 anys, la producció d'ous va minvant a mesura que envelleix, essent màxima el primer any i disminuint percentualment durant el segon i tercer any, i és a partir del tercer any quan hem de rebutjar la gallina com a ponedora, a causa de la seva poca productivitat.

CICLE PRODUCTIU DE LES GALLINES

(posta d'ous per anys i en %)

	PRIMER ANY	SEGON ANY	TERCER ANY	QUART ANY	CINQUÈ ANY	SISÈ ANY
PORCENTATGE (%)	27	24	18	14	10	7

... Per tant, qualsevol avicultor aficionat que vulgui mantenir un lot de gallines d'aquesta raça ha de tenir en compte que almenys ha de reposar cada any el 30% del galliner per mantenir un nivell productiu acceptable. La reposició pot fer-se criant les seves pròpies polletes a la seva explotació o adquirint-les de 3 a 6 mesos procedents d'altres explotacions.

OBTENCIÓ DE POLLETES PER REPOSAR.- Les polletes per reposar solen provenir:

- a. **De la incubació natural (mitjançant lloca).**- Com que la gallina de raça menorquina sol tenir dificultats per covar, es recorre a altres tipus de gallines de races nanes (que a Menorca reben el nom genèric de quiques) per incubar els seus ous.
- b. ... I de la incubació artificial (mitjançant incubadora).

CRIA DE POLLETES PER REPOSAR.- S'anomena cria al període comprès des de l'eclosió dels ous fins que els pollets tenen 2,5-3 mesos d'edat.

La cria de polletes pot fer-se de dues maneres:

1. **CRIA NATURAL (amb gallina)**.- Aquest sistema és de capacitat molt limitada, fins i tot per a criadors aficionats, ja que una gallina podrà criar un màxim de 12 a 14 pollets depenent de la seva mida. Açò representa aconseguir, en el millor dels casos, entre 6 i 7 polletes, cosa que dificulta enormement la seva selecció a causa de l'escàs nombre d'animals.

La cria natural amb gallina és d'una capacitat molt limitada a causa del nombre de polletes que es poden obtenir.

2. **CRIA ARTIFICIAL**.- Cria sense participació de la gallina després del naixement dels pollets.

Independentment del sistema d'incubació emprat, es recorre quasi sempre a la cria artificial ja que permet:

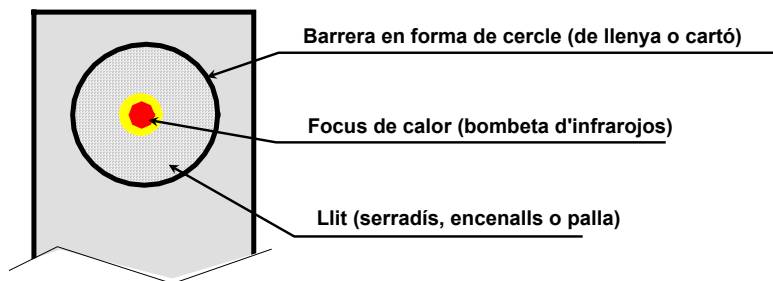
- En el cas de pollets obtinguts per incubació artificial, tenir lots d'animals de la mateixa edat i d'una mida suficient per poder realitzar-ne una selecció, permet rebutjar els defectuosos o els que no corresponguin a les característiques estàndard de la raça.
- ... I en el cas de pollets obtinguts per incubació natural, es podran obtenir els mateixos avantatges, sempre que es recorri a la unió de diverses llocades que tinguin la mateixa edat encara que provinguin de lloques diferents.

NORMES SOBRE LA CRIA

EL LOCAL DE CRIA.- No és necessari que el local per criar sigui una construcció determinada, ara bé, per tal que la cria tenguí èxit s'han de tenir en compte els següents paràmetres:

- La ventilació
- La humitat
- L'alimentació
- ... I la temperatura

ESQUEMA LOCAL DE CRIA

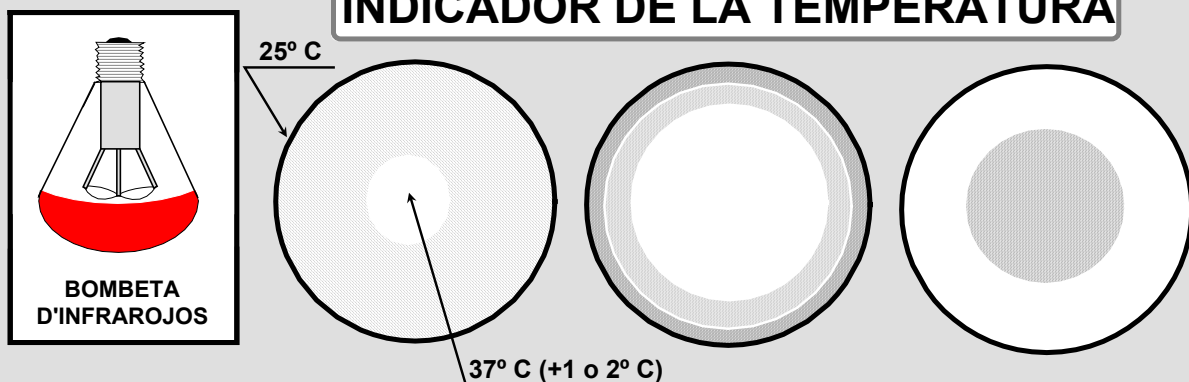

- LA VENTILACIÓ.**- Una bona ventilació és necessària, ja que en un espai petit i amb un nombre elevat de polls es produeix un excés de diòxid de carboni i de vapor d'aigua que s'ha d'eliminar per evitar ambients d'humitat i aires acubats que puguin perjudicar la salut dels pollets. La ventilació ha de ser tan intensa com sigui possible, s'han d'evitar els corrents d'aire que podrien produir-se per l'exigència de la ventilació i de les grans temperatures produïdes a les zones pròximes al llum. Per evitar aquests corrents d'aire, s'ha d'establir una barrera en forma de cercle (de 0,8 a 1 m d'alçària), formada d'una làmina de llenya o cartó, posada al voltant de la superfície ocupada pels pollets i la zona irradiada pel llum.
- LA HUMITAT.**- La humitat més apropiada per a les sales de cria no ha de ser superior al 60%. La humitat es pot controlar amb una bona ventilació i un adequat llit que pot estar constituït per les substàncies que normalment s'empenen com a jaç (palla, encenalls, serradís, etc.).
- L'ALIMENTACIÓ** .- Ha de ser a base de pinso compost granulat per a cria, dels molts que hi ha en el mercat; no és convenient donar als pollets verd i grans fins que no tinguin el mes d'edat. Els pollets han de tenir aigua i menjar a lliure disposició a partir del primer dia de vida.
- LA TEMPERATURA** .- L'augment de temperatura s'obté en avicultura amb llums especials que tenen diferents formes i prestacions, els més corrents solen ser de forma cònica. En el mercat es poden trobar llums de 150 i 250 wats, per a voltatges de 125 i de 220. Per evitar les molèsties produïdes per l'excés de llum, es fabriquen en tons vermells i blaus; tots dos colors permeten el pas de les radiacions calòriques i eviten, en part, el pas de radiacions lumíniques, cosa que facilita el descans dels pollets.

La temperatura ideal per als pollets acabats de néixer a nivell de terra és d'uns 37 °C davall de la bombeta.

La temperatura pot ser una mica superior (de 1 a 2 graus) però mai inferior a aquesta temperatura de referència, ja que els pollets es regularan ells mateixos, allunyant-se o acostant-se al focus de calor, com podeu veure a l'esquema següent.

INDICADOR DE LA TEMPERATURA

La manera de col·locar-se dels pollets davall de la bombeta és un bon indicador de la temperatura.

A l'esquerra, amb bona temperatura, els pollets es reparteixen uniformement.

Al centre, amb excés de temperatura, els pollets intenten allunyar-se del focus de calor.

A la dreta, amb temperatura baixa, els pollets s'amuntugen a prop del focus de calor.

Aquesta temperatura s'ha d'anar reduint fins tenir 30 °C al final de la primera setmana d'edat, i de 25 °C al final del primer mes. A partir de llavors pot disminuir-se fins arribar als dos mesos, quan es deixarà a temperatura ambient, sempre que aquesta no sigui excessivament baixa.

OSCIL·LACIÓ DE LA TEMPERATURA DURANT LA CRIA

EDAT DELS POLLETS	TEMPERATURA (° C)
Del naixement a la primera setmana	de 37 a 30 °C
De la segona a la quarta setmana	de 30 a 25 °C
De la quarta a la vuitena setmana	de 25 °C a temperatura ambient

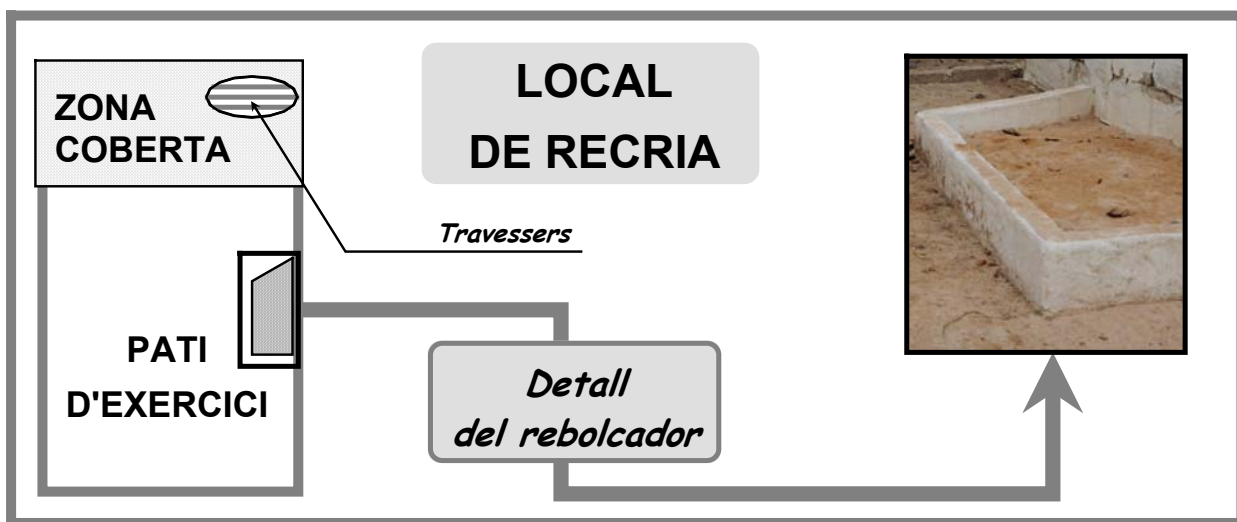
La regulació de la temperatura es fa pujant o baixant la bombeta respecte de l'horitzontal del terra.

RECRIA DE POLLETES .- Se sol anomenar recria al període comprès entre els 2,5 - 3 mesos i el començament de la posta. És aquesta una fase en la quan, encara que l'animal no exigeixi unes normes d'atenció tan estrictes com la cria i el període de posta, és fonamental per al futur de la gallina com a ponedora.

El local de recria ha de tenir una zona coberta on els animals puguin resguardar-se de les inclemències del temps i de la calor, i una zona o pati d'exercici.

A la zona coberta convé que hi hagi uns travessers perquè els pollets aprenguin a pujar-hi des de petits i afavorir així la seva protecció contra la humitat del terra.

Si el pati està formigonat (no és necessari), aquest ha de constar d'un petit recinte (rebolcador) ple d'arena perquè els animals puguin rebolcar-se i fer net així el seu plomatge.

J. Bustamante, A. Allès, M. Espadas.
 Centre de Capacitació i Experiències Agràries
 Ctra. de Fornells, km 2; apt. de correus 35, 07700 MAÓ
 Tel.: (971) 35 63 17 Fax: (971) 35 09 28
 Adreça electrònica: jbp.cime@silme.es
 www.cime.es/ca/ccea.htm

